

Till Undervisningsråd Magdalena Karlsson, Skolverket

**Remissyttrande rörande *Allmänna råd med kommentarer utbildning på sjukhus eller institution knuten till ett sjukhus* lämnat av Sveriges Sjukhuslärarförening.
Dnr 2015:1375**

Deltagare i utbildningen

SSL tycker att det är bra att syskon till de sjuka barnen omnämns i de allmänna råden och att det är tydligt att de, om sjukhusläraren bedömer att tid finns, **kan** få ta del av undervisning på sjukhuskolan. Att ha en god organisation och information om detta på sjukhuskolan är viktigt. Det är bra att det tydliggörs att vårdnadshavare inte kan kräva att syskonen ska få undervisning. Vi önskar att även barn som närstående ska omnämnas. De barn som på grund av förälders svåra sjukdom under en viss tid måste vara borta från sin ordinarie utbildning bör också räknas med i detta stycke. Förutsättningarna för undervisning i sjukhuskolan är givetvis desamma som för syskon.

Offentlighet och sekretess samt tystnadsplikt

Idag ser det mycket olika ut hur man kommit överens på de olika sjukhusen om vad som gäller med hänvisning till sekretess och tystnadsplikt. På en del sjukhuskolor har lärarna tillgång till elevernas sjukhusjournaler, läser och kan skriva i dessa. På andra sjukhuskor erbjuds lärarna den möjligheten men anser sig inte vilja använda journalsystemet. En del lärare önskar att få tillgång till journaler men vägras detta på grund av sekretess. På ytterligare andra sjukhuskolor går man via sjukvården för att finna eleverna som är inlagda.

SSL har ingen åsikt om vilket system som är bäst utan det viktiga är att man på respektive sjukhus hittar ett fungerande sätt att samverka omkring detta så att inga elever går miste om undervisning på grund av hur sekretessen tolkas.

Vi tycker att det är bra att man i de allmänna råden lyfter fram att vi ska ha målsmans/myndig elevs samtycke om vilka uppgifter vi kan dela mellan myndigheter samt att detta ska dokumenteras. Muntligt samtycke ska också dokumenteras. Räcker ett mail till hemskolan med kopia till målsman som dokumentation? Behövs dokumentation i sjukjournalen? Det finns många funderingar omkring detta med dokumentation rörande sekretess. (mellan skola – sjukvård, mellan sjukhuskola - hemskola) Kan skolverket i sina allmänna råd ge några exempel på hur ett sådant

dokument kan se ut? (jfr med Allmänna råd om Arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram).

1 Styrning och ledning

Allmänna råd

Kan man tydliggöra på vilken nivå i kommunen anordnaransvaret ligger?

Kan man under punkt 3 (lokaler) ersätta **sträva efter** med **försäkra sig om**?

SSL tycker att det är mycket bra att ni lyfter fram elevernas rätt till bra och anpassade lokaler. Detta har varit och är fortfarande ett stort problem på många sjukhuskolor. (På Nya Karolinska Solna minskas antalet lokaler till ett klassrum, som dessutom är mindre än de som finns idag).

Kommentarer

Barns och elevers rättigheter inom utbildningen (råd 1 och 4)

I slutet av stycket förtydligas att "med barn menas varje människa under 18 år" (skollagen 1 kap 10§). Sjukhusundervisning ska erbjudas även gymnasieelever. Man kan påbörja en gymnasieutbildning senast vid 19 års ålder. Detta innebär att vi kan ha elever som är 22 år gamla. Hur kan man lyfta fram detta i de allmänna råden?

Utbildning för barn eller elever (råd 2)

Här skriver ni att "den som har anordnaransvar behöver därför informera sig om ifall barnet ska erbjudas utbildning...". Den kommun som har anordnaransvar kan omöjligen ha kännedom om alla de barn och elever som vårdas på sjukhuset. Ansvar för att avgöra vilken skolform barnet ska erbjudas måste delegeras ner till sjukhusläraren/den pedagogiska personalen tillsammans med elevens hemskola/hemförskola.

Utbildningslokaler och miljö (råd 3)

SSL tycker att det är bra och oerhört viktigt att lokalernas utformning lyfts fram. Vi instämmer i att det är viktigt att lokalerna är tillgängliga så att alla barn kan delta i

utbildningen. Vi vill peka på att det är viktigt att miljön säkras även på det sättet att sjukhusläraren har lätt att larma/få kontakt med medicinsk personal om en elev i sjukhusskolan snabbt behöver få hjälp.

Det är viktigt att även sjukhuslärarens arbetsmiljö tas i beaktande. Ibland kan inte eleverna, av olika skäl, komma till sjukhusskolan utan undervisningen får ske på sjukhussalen. Rummen är givetvis inte utformade för undervisning utan eleven kan till exempel vara sängliggande och läraren sitter/halvligger/står böjd över eleven. Många sjukhuslärare uttrycker att man fått fysiska problem.

Vi tycker att det är mycket bra att man lyfter fram vikten av dokumentation om kommunens och landstingets överenskommelser gällande lokaler och miljö. Vi vill att man förstärker detta ytterligare och att man i stycket sista mening ersätter **"det kan vara lämpligt"** med **"det är av stor vikt"** att det finns skriftlig dokumentation ...

Utarbeta former för barns och elevers delaktighet och inflytande (råd 5)

Här instämmer SSL men vill påpeka att det på många sjukhus bara finns en sjukhuslärare. Vi ser gärna att man i texten problematiserar omkring detta, då det kritiska granskandet av till exempel sitt eget arbetssätt/förhållningssätt oftast sker tillsammans med andra. Att sjukhuslärarna erbjuds handledning kan vara ett sätt att arbeta för den enskilda lärarens utveckling så att elevernas intressen tillvaratas på bästa sätt.

2. Sjukhusundervisning som så långt det är möjligt motsvarar undervisning i de obligatoriska skolämnena och gymnasieutbildning.

Kommentarer

Säkerställa elevens rätt till undervisning (råd 1 och 5)

Kontakt med hemskolan

Sjukhuslärarna ska aktivt ta emot och använda sig av hemskolans information. Sjukhusläraren måste även ge hemskolan relevant information om nuläget för eleven rörande ork, möjligheter, förmåga etc under den tid som eleven undervisas på

sjukhuskolan så att hemskolan till exempel kan anpassa mängden stoff och arbetsuppgifter. Hemskolan behöver adekvat information om vad den kan förvänta sig att eleven kan prestera under sin sjukdomstid.

SSL vill alltså att man i texten förstärker att informationen ska vara ömsesidig, för elevens bästa.

Sjukhuslärarnas kompetens (råd 2)

I texten sägs att det kan vara lämpligt att sjukhuslärarna har en specialpedagogisk kompetens. Kan detta misstolkas så att man tror att läraren måste vara utbildad specialpedagog? I så fall bör man i stället skriva att läraren ska ha ett specialpedagogiskt förhållningssätt, då tyngden i vårt uppdrag ligger på undervisning. För övrigt tycker SSL att det är imponerande att se hur väl utredarna förstått bredden i vårt uppdrag och vilka kompetenser som behövs.

Vi är också glada över att vikten av adekvat fortbildning lyfts fram.

Förutsättningar för att bedriva undervisning (råd 3)

Angående elever med andra modersmål än svenska. SSL uppskattar att detta omnämns och hoppas att den som har anordnaransvar försöker skapa goda rutiner omkring hur dessa elever ska få tillgång till studiehandledning på sitt modersmål. Det vore bra om detta på något sätt förtydligas i de allmänna råden. Kan man ersätta "kan det vara en fördel" med det starkare ordet "skall eller bör"?

När det gäller läromedel och lärverktyg tycker SSL att det är bra att utredarna lyfter fram vikten av att sjukhuskolan är välutrustad.

På vissa sjukhuskolor är skolans datorer uppkopplade på sjukhusnätet. Detta innebär att program som kommunens elever/lärare har tillgång till, inte kan installeras på sjukhuskolans dator. Ett fungerade kommunalt nätverk på sjukhuskolan, där man utan svårighet kan ta del av kommunens utbud är kvalitetshöjande i sjukhusundervisningen och en rättighet för eleverna.

Samarbetet med elevernas ordinarie skolor (råd 4)

I det andra stycket som handlar om samarbetet mellan sjukhuslärarna och lärarna på elevernas hemskolor, vill vi att man byter ut "viktigt med ett samarbete" till det starkare uttrycket "nödvändigt med ett samarbete". Detta gäller särskilt de elever som, på grund av sjukdom eller liknande skäl, har stor frånvaro från sin ordinarie skola.

Samarbete mellan sjukhuslärarna och lärarna på elevens hemskola kring extra anpassningar och extra stöd kan behövas både under tiden eleven vårdas på sjukhus och vid återgång till ordinarie skolan.

Tredje stycket: " Det är viktigt att huvudmannen för elevens ordinarie skola har kontakt med den kommun som har ansvaret för att det anordnas sjukhusundervisning för eleven". Här önskar SSL ett förtydligande hur detta ska kunna genomföras rent praktiskt. På vilken nivå och på vilket sätt menar man att denna kontakt ska ske?

Samma fråga kan ställas omkring det sista stycket som rör elever som inte har en ordinarie skola. Kanske handlar det om att utarbeta rutiner för just dessa elever?

Mycket bra att man trycker på vikten av att rektor utser en "kontaktlärare" .

Säkerställa elevernas möjligheter att inhämta kunskap (råd 6,7 och 8).

SSL tycker att skrivningen här visar stor förståelse för den speciella bredd som vi har i vårt arbete. Vi tycker också att det är bra att de praktisk/estetiska ämnena lyfts fram. När det gäller gymnasiala yrkesutbildningar så måste vi så långt det är möjligt samverka med det ansvariga gymnasiet för att kunna ge dessa elever möjlighet att genomföra sin utbildning. Detta är inte alltid lätt när det kan vara många praktiska moment som inte går att genomföra på sjukhusskolan.

Dokumentation om att undervisning är obehövt: vi kan behöva hjälp att hitta former för en sådan dokumentation. Vi önskar en bilaga med förslag på blankett (jfr Allmänna råd om Arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram).

När det gäller **Allmänna råd för utbildning som så långt det är möjligt motsvarar förskola, förskoleklass eller fritidshem för barn och elever som vårdas på sjukhus eller institution knutet till ett sjukhus.**

Vi vill kort poängtera att vi saknar skrivelse omkring pedagogernas samverkan med hemförskolan/förskoleklassen så att barnen får kontinuitet i sitt lärande. Att få arbeta med den ordinarie förskoleklassens material kan vara av stort värde och ge en känsla av tillhörighet och av hopp. Vi önskar även att man trycker på den skolförberedande delen av uppdraget. Vi skulle även önska att man lyfter fram möjligheten och värdet i att samverka med sjukhuskolan. Vi saknar även råd runt dokumentation för barnen i förskoleklass/förskola samt hur tonåringarnas rätt till meningsfull fritid (Barnkonventionen) kan tillgodoses.

Solna den 6 april 2016

För Sveriges Sjukhuslärarförening

Styrelsen gm

Karin Svensson, ordförande

Jane Oxalaryd, vice ordförande